

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U003747

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-09-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лугова Дар'я Володимирівна

2. Daria V. Luhova

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Філологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 48177 Філологія

Дата захисту: 21-08-2025

Спеціальність за освітою: Українська мова і література

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 10530

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 66, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 66, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 16.41.21

Тема дисертації:

1. Динаміка іменника м. Запоріжжя кінця XVIII – початку XXI ст.
2. The dynamics of the name vocabulary of the city of Zaporizhzhia in the late 18th and early 21st centuries

Реферат:

1. У дисертаційній роботі вперше проаналізовано склад та динаміку іменника жителів міста Запоріжжя з кінця XVIII до початку XXI ст. На широкому фактичному матеріалі комплексно досліджено чоловічі і жіночі імена протягом тривалого періоду. Проаналізовано 1329 імен: 650 чоловічих та 679 жіночих пропріативів (іменник м. Олександрівськ нараховував 364 імені: 222 чоловічі та 142 жіночі, а іменник м. Запоріжжя – 965 імен: 428 чоловічих і 537 жіночих). Зібраний фактаж дав змогу простежити динаміку іменника, зміни в його складі, частотність уживання кожного з імен. У роботі застосовано комплекс методів лінгвістичного аналізу. Описовий метод дав можливість чітко окреслити предмет дослідження, класифікувати, систематизувати зібраний матеріал, докладно охарактеризувати та простежити динаміку особових власних імен міста Запоріжжя з кінця XVIII до початку XXI століття. Статистичний метод дав можливість визначити загальну кількість чоловічих і жіночих онімів, уможливило цілісний аналіз, визначаючи за кількістю носіїв популярні, широкоживані, маложивані та рідкісні особові імена; простежити якісне й кількісне оновлення іменника як на окремих хронологічних зрізах, так і в межах усього досліджуваного періоду. Порівняльно-зіставний метод

використаний для порівняльного аналізу іменника містян у різних хронологічних зрізах. Використання прийому хронологічних зрізів дозволило визначити характерні особливості формування та зміни складників локальної іменної системи, простежити закономірності їх розвитку і динаміки, виявити соціокультурні чинники, які впливали на появу та популярність імен в окремий хронологічний період існування системи іменника м. Запоріжжя. Визначено, що виразною особливістю запорізького іменника є варіювання складників, характер локальної іменної системи змінювався впродовж двох з половиною століть. Більшість пропріативів – це офіційні імена, однак зафіксовано також варіанти антропонімів, які виникали різними шляхами. Встановлено, що кількісні показники чоловічих і жіночих імен запорізького іменника неоднорідні. Доведено, що місцева система пропріативів розвивалася, кількість новонароджених зростала, відповідно й чисельність імен ставала більшою. При зіставленні складників кожного зрізу простежується динаміка та зміни в іменнику м. Запоріжжя. Виявлено основні закономірності й тенденції розвитку іменного репертуару містян. На іменник м. Олександрівськ вплинуло нашарування різних суспільно-політичних та історико-культурних процесів, зміни в національному складі містян, що відбувалися протягом століть, що відобразилося в досліджуваному антропонімному матеріалі та позначилося на мовному портреті міста. В локальному іменнику за період з 1774 р. по 1921 рр. виявлено чотири групи онімів за походженням: християнські, запозичені, імена слов'янського походження та пропріативи з непрозорою семантикою. Іменник м. Запоріжжя періоду 1930 – 2020 рр. характеризується різним походженням онімів, які формують його структуру, оскільки зміни в національному складі містян безпосередньо вплинули на походження складників антропонімікону, який поповнився значною кількістю арабських і тюркських за походженням онімів. Серед особових назв указаних хронологічних меж виявлено п'ять груп за походженням: християнські, запозичені з західноєвропейських та інших мов, антропоніми слов'янського походження, імена-новотвори та пропріативи з непрозорою семантикою. Встановлено, що за характером функціонування динаміка іменника м. Олександрівськ періоду 1774 – 1921 рр. суттєво відрізняється від іменної системи м. Запоріжжя періоду 1930 – 2020 рр. Іменник м. Олександрівськ 1774 – 1921 рр. представлений 362 особовими іменами, на його творення вплинула кількість новонароджених та репертуар пропріативів, залучених до процесу номінації. Оновлення й розширення складу імен відбувалося за рахунок нових антропоодиниць або їх трансформації існуючих твірних основ. Ключовим чинником, що впливав на його формування був релігійний, поява окремих складників зумовлена етнічними змінами складу місцевого населення. Аналіз антропонімної системи м. Запоріжжя 30-х рр. ХХ до кінця 20-х рр. ХХІ ст., представлений 965 антропоодиницями, дав змогу визначити кілька аспектів соціокультурного контексту його формування та розвитку, серед яких основними чинниками були соціокультурні норми (традиція називання, історико-політичні процеси, вплив національних та іноземних культурних і наукових явищ, релігійний чинник), етнічна диференціація, використання імен як засіб ідентичності носія, соціальна диференціація місцевого населення, а також поєднання ряду чинників при виборі імені.

2. This dissertation presents the first-ever analysis of the composition and dynamics of name corpus of the residents of Zaporizhzhia from the late 18th to the early 21st century. Drawing on extensive factual material, the study examines male and female personal names comprehensively over a long historical period. A total of 1,329 names were analysed: 650 male and 679 female proper names (the name corpus of Oleksandrivsk city included 364 names (222 male and 142 female), while that of the Zaporizhzhia city comprised 965 names (428 male and 537 female). Collected factual material made it possible to trace the dynamics of the name corpus - changes in its composition, and the frequency of individual name usage. A range of linguistic analysis methods was applied in the study. The descriptive method enabled a clear definition of the research subject, the classification and systematization of the collected material, a detailed characterization, and the tracking of the dynamics of personal proper names in Zaporizhzhia city from the Late 18th to the Early 21st Century. The statistical method enabled the identification of the total number of male and female onyms, and facilitated a comprehensive analysis to determine popular, widely used, infrequently used, and rare personal names based on the number of bearers. It also helped to reveal qualitative and quantitative updates in the name corpus across specific chronological segments and the entire study period. The comparative method was used to analyse the name corpus of city residents across

different time periods. The use of chronological segmentation made it possible to identify the characteristic features of the formation and changes of components within the local naming system, trace the patterns of their development and dynamics, and reveal the sociocultural factors that influenced the appearance and popularity of personal names during specific chronological periods in the existence of the name corpus of Zaporizhzhia city. It has been determined that a distinctive feature of the Zaporizhzhia name corpus is the variation of its components; the character of the local naming system changed over the course of two and a half centuries. The majority of proper names are official, however, variants of anthroponyms formed through various ways have also been fixed. It has been established that the quantitative indicators of male and female names in Zaporizhzhia name corpus are heterogeneous. It has been proven that the local proper name system evolved over time: as the number of newborns increased, so did the number of recorded names. Comparing the components of each chronological segment reveals the dynamics and changes within the name corpus of Zaporizhzhia. The main patterns and trends in the development of the residents' name repertoire have been identified. The name corpus of Oleksandrivsk city was shaped by the layering of various socio-political, historical, and cultural processes, as well as changes in the ethnic composition of the population that took place over the centuries. These factors are reflected in the anthroponymic material under study and contributed to forming the linguistic portrait of the city. In the local name corpus for the period from 1774 to 1921, four groups of onyms by origin were identified: Christian names, borrowed names, names of Slavic origin, and proper names with opaque semantics. The name corpus of Zaporizhzhia from 1930 to 2020 is characterized by a diverse origin of onyms, which determined its structural composition. Changes in the ethnic composition of the city's population directly influenced the origin of anthroponymic elements, significantly enriching the corpus with names of Arabic and Turkic origin. Within the personal names recorded for the specified chronological period, five main groups by origin were identified: Christian names; borrowed names from Western European and other languages; anthroponyms of Slavic origin; newly coined names and proper names with opaque semantics. It has been established that the dynamics of the anthroponymic system in Oleksandrivsk city for the period from 1774 to 1921 differ significantly in their functioning from the naming system of Zaporizhzhia for the period from 1930 to 2020. The name corpus of Oleksandrivsk city (1774 - 1921) comprises 362 personal names. Its formation was influenced by the number of newborns and the repertoire of proper names used in the naming process. The renewal and expansion of the name composition occurred due to the emergence of new anthroponyms or the transformation of existing name bases. A key factor in its formation was religion, while the appearance of certain components was caused by changes in the ethnic composition of the local population.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Лугова Д. В. Історичні джерела іменника м. Запоріжжя. Закарпатські філологічні студії. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 26. С. 153–156.
- Лугова Д. В. Структурні типи антропоформул метричних книг Олександрівська XVIII ст. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський зб. наук. праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 60. Т. 2. С. 157–164.

- Лугова Д. В. Антропонімічні уподобання мешканців м. Запоріжжя 2018–2022 рр. Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»). Київ. 2023. № 4 (10). С. 118–127.
- Лугова Д. В. Антропонімічний портрет міста Запоріжжя. Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»). Київ. 2024. № 4 (22) С. 288–296.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Льченко Ірина Іванівна

2. Irina I. Ilchenko

Кваліфікація: к. філол. н., доц., 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 66, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Котович Віра Василівна

2. Vira Kotovych

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6370-8135

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02125438

Місцезнаходження: вул. Івана Франка, буд. 24, Дрогобич, Дрогобицький р-н., 82100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Купчинська Зоряна Олегівна

2. Zoriana O. Kupchynska

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0000-0345

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Свистун Ніна Олександрівна

2. Nina O. Svystun

Кваліфікація: к. філол. н., доцент, 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0398-8803

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

Код за ЄДРПОУ: 02125544

Місцезнаходження: вул. М. Кривоноса, буд. 2, Тернопіль, Тернопільський р-н., 46027, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бережна Маргарита Василівна

2. Margarita V. Berezhna

Кваліфікація: к. філол. н., доц., 10.02.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3345-256X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 66, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Христіанінова Раїса Олександрівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Христіанінова Раїса Олександрівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Дребезов Денис Олегович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна